

**CIHM
Microfiche
Series
(Monographs)**

**ICMH
Collection de
microfiches
(monographies)**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1996

Technical and Bibliographic Notes / Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming are checked below.

- Coloured covers / Couverture de couleur
- Covers damaged / Couverture endommagée
- Covers restored and/or laminated / Couverture restaurée et/ou pelliculée
- Cover title missing / Le titre de couverture manque
- Coloured maps / Cartes géographiques en couleur
- Coloured ink (i.e. other than blue or black) / Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- Coloured plates and/or illustrations / Planches et/ou illustrations en couleur
- Bound with other material / Relié avec d'autres documents
- Only edition available / Seule édition disponible
- Tight binding may cause shadows or distortion along interior margin / La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la distorsion le long de la marge intérieure.
- Blank leaves added during restorations may appear within the text. Whenever possible, these have been omitted from filming / Il se peut que certaines pages blanches ajoutées lors d'une restauration apparaissent dans le texte, mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont pas été filmées.
- Additional comments / Commentaires supplémentaires: Text in Ukrainian.

L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

- Coloured pages / Pages de couleur
- Pages damaged / Pages endommagées
- Pages restored and/or laminated / Pages restaurées et/ou pelliculées
- Pages discoloured, stained or foxed / Pages décolorées, tachetées ou piquées
- Pages detached / Pages détachées
- Showthrough / Transparence
- Quality of print varies / Qualité inégale de l'impression
- Includes supplementary material / Comprend du matériel supplémentaire
- Pages wholly or partially obscured by errata slips, tissues, etc., have been refilmed to ensure the best possible image / Les pages totalement ou partiellement obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure, etc., ont été filmées à nouveau de façon à obtenir la meilleure image possible.
- Opposing pages with varying colouration or discolourations are filmed twice to ensure the best possible image / Les pages s'opposant ayant des colorations variables ou des décolorations sont filmées deux fois afin d'obtenir la meilleure image possible.

This item is filmed at the reduction ratio checked below /
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

10x		14x		18x		22x		26x		30x
☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12x		16x		20x		24x		28x		32x

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

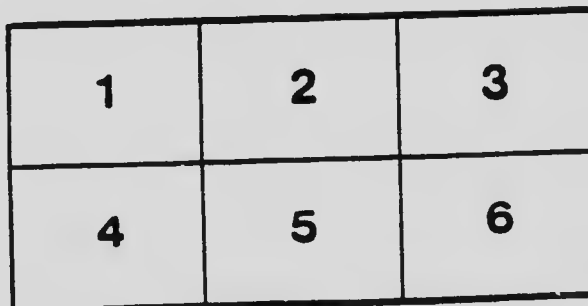
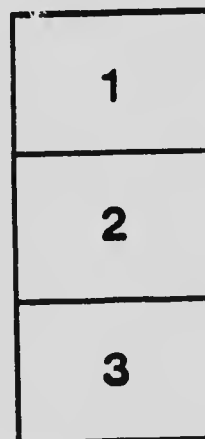
National Library of Canada

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol $\rightarrow$ (meaning "CONTINUED"), or the symbol ∇ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Bibliothèque nationale du Canada

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

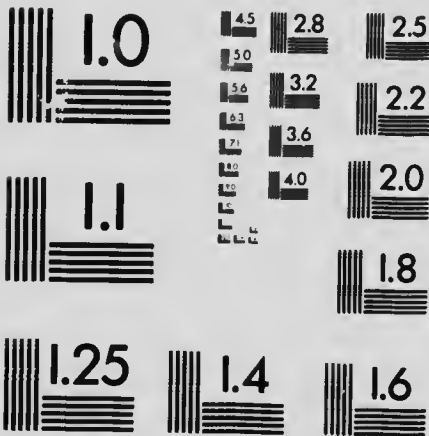
Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole $\rightarrow$ signifie "A SUIVRE", le symbole ∇ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART

(ANSI and ISO TEST CHART No. 2)

APPLIED IMAGE Inc

1653 East Main Street
Rochester, New York 14609 USA
(716) 482 - 0300 - Phone
(716) 288 - 5989 - Fax

Сила слова

Лист шинкаря до чорта

з відповіддю
і иньші сповіданя.

ПІСЬМІ СВЯТИХ АВТОРІВ І ОЦОВІДАНІ
НАРОДНИХ НАПИСАВ
П. І. БОЖИК.

Видання Руської Книжарні, 435
Київ, 1907, Маг.

3 дрітарів, Гана, Фармація

Добра книжка єсть для кожного най-
лучшим приятелем.

Що Ви читаєте?

Кожний повинен читати єї дуже гарні книжки, що можна дістати в Рускій Книгарні в Вінніпегу:

ГРУШЕВСЬКИЙ: Про старі часи на Україні	30 ц.
" Оповіданя	40 ц.
ФРАНКО: Абу. — касемові капці, араб. казка	30 ц.
" Вибір деклямацій	25 ц.
" Великий шум	60 ц.
" Захар Беркут, в гарній опр.	75 ц.
" Коваль Басоім, "	80 ц.
" Полуйка "	70 ц.
" Сім казок "	70 ц.
" Місія, чума, казки і сатири	1-30
" Лис Микита, казка	80 ц.
" в оправі	65 ц.
" Коли ще звірі говорили, казка	40 ц.
" Без праці, казка	20 ц.
" Збірник творів, т. I.	75 ц.
" " II.	75 ц.
" " III.	75 ц.
" " всі три томи	2-00
" Semper Tigro. Посаї в гарній оправі	60 ц.
" Boa Constrictor (Вуж дуситель)	1-00
ДРАГОМАНОВ: Ангельська віра	5 ц.
" Рай і поступ	55 ц.
ТОЛСТОЙ: В дродженя, 3 томи, в гарн. опр.	2-00
" Кавказькі оповіданя	45 ц.
" Крайцєрова соната	40 ц.
" Севастопольські оповіданя	5 ц.
" Казаки	1-10

УНУКРДУП
УНУКРДУП
УНУКРДУП
MANCHESTER, N

Лист шинкаря до чорта

З ВІДПОВІДНОЮ

і иньші оповіданя.

ПІСЛЯ РІЖНИХ АВТОРІВ І ОПОВІДАНЬ
НАРОДНИХ.

НА ПИСАВ

П. І. БОЖИК.

З друкарні „Канадійского Фармера“, Вінніпег.

HV5308

B69

ДО ПЕРШОГО ВИДАНЯ.

Пускаючи сю книжочку у світ між люди, запри-
мічую, що она є в часті користна нашому народови а
особливо молодіжи. Перше: „Інет шинкара до чорта
і відповідь“ користні тим, що виводять по змозі той
факт, що є руїною ма? дияльною і моралі, власне тим
людям, що вживають напшків крінких на всяких
сходинах більше або меньше. Поважаний читач за-
примітить певно, що діісно оно між нашим народом
буває так, і старати ся ме бодай в часті, щоби усеу-
вуги се з поміж свого любимого народа. „Оповіданя
народні“ — легенди — котрі я отсе зібрав між лю-
дьми, переходять від уст до уст в народі; они также
користні не лиш молодіжи а по часті і старшим лю-
дям. До них прислухують ся старші люди, а слу-
хаючи забувають хоть на часинку о своїм горю і не-
достатках. Діти котрі уміють троха читати, читають
сі річи любійше ніж иньші хотьби навіть і найполез-
нійші книжки. Сим они отже впоюють в собі любов
до читаня і виробляють систему як запам'ятувати і
иньші хосенні річи.

Оповідати або читати, не лише на нашій мові, а
й на иньших мовах, ні що иньше як котрій будь ін-
струмент або приряд що ріжнить ся ліпшостию в по-

рівнанню одного з другим. Приміром: оден може оповідати добре, другий ліпше, иньший ще ліпше. Так само і писати: пишуть гарно і пишуть гарнійше.

Я не могу хвалити ся гарним висловом річий і вивести в нашій літературній мові так гарно як сего она вимагає, однак над сим не зупиняюсь! Бо пишучи се, надіюсь, що всякий читающий отсей жмиток речень заримітить певно, що ними не розстроюю братню любов, сьвятість та мораль в народі своїм, а радше стараюсь по змозі сим-тим піддержати те, що користне нашому люду і вбити все те негідне, через що гасне в народі мораль, честь і добробит.

Єсли ми не візьмем ся до праці на народній ниві зглядом поліпшеня нашого брата, то чекає нас очевидячки жебрача торба! Іменно наші брати — робітники, що денно пропуювають легонько але тяжко запрацьований гріш на напитках і т. и., не знають як завтра стояти муть з простертою рукою по милостиню, просячи у чужих людей в кождім місті. Тож молю всіх відчуваючих горе нищого брата, причинити ся до праці над його недолею яка через його необачність ширить ся без упиноу. За се люди хвалитимуть працюючих і Бог благословити-ме працю.

П. І. Б о ж и к.

Лист шинкаря до чорта.

„До Його Люципирської власті і всего некогольного табору в справі спільної праці на поли людства!“

Повідомляю Люципира і весь некогольний табір, що я отворив склад з ріжними напйтками: вином, пивом і горілкою, і так штучно з'умів заправити марфу, що хто тільки раз покуштує сього трунку, то він не покине його і лиш в ньому находити-ме осолоду. Отже ціль моя, щоби з'єднати до напйтку як найбільше людей і забрати від них все що они мають: гроші, худобу, поле і все, тож конечно треба щоби они як найчисленнійше заходили до мого складу. А твоя річ робити, щоби вони чинили переступства повняли гріх перед Богом, почім слідувалиб їхні тіла і душі в твої руки. Я вважаю, що нам треба злучити ся до купи і справа вийде гладко як по маслі; для того ж конечно нам завязати спілку. І так: ти до мене провадь перше всего молодіж, а я постараюсь так збунтувати її, щоби відверталась від послуху своїх родичів, та не ішли за кличем моралів і добрих діл, а щоби плекали в собі упадок чести і сьвятости, та будували собою найпостиднійші товариства і найгірший переступ закону Божого. Се перша і найважнійша точка, щоби нам завабити сю верству до пиясьства, а певно використаєм із сего я і ти. Бо на чім

же полягає більша вага подеського розвитку, як не на молодіжки? Молодіж зіпсувати, бо она немов підвалина під будинком, а тоді під'унаде весь людський рід морально і духовно. Она тоді не буде корити ся старшим людям, і науки Христової не буде слухати. Сьвятість і добрі звичаї она кине об землю і в неї се не буде ниц, — мізерія та глуність от що буде. В церков ходити не будуть, коли правити меть ся слово найбільшої врочисти, тоді они будуть грати в карти, сьнівати екверні піснї, та приговорювати пусті слова, від яких встидно християнському імени, словом таке чинити муть, що послїдне та нікчемне. Біблія в них не буде цїнною книжкою, а книжки переновнені глуностями будуть в них осолодою. Зле діло в них буде добре, а добре — зле, буде в них підлотою. Они ханнуть ся послїдної мізерії. За тої предмет возмуть ся, що погубить їх. Деморалізація, як тісто на дрізжу, рости ме, домн роспусти побільшать ся. Крадіж, убійство, ненавість і шахрайство загорнуть під себе більність людства. Они відцурають ся своєї рідні, батьків і материй, братів і сестер, ними встидатимуть ся. Своє рідне їм обрид-не, а чужого не вгонять — лишуть ся ні на сїм, ні на тім. Се буде причина мого трунку! Отже коли так поступлять із замолоду то без сумніву і на старість так чинити муть, а на решті веї они у твоїй пащі опиняють ся через заслуги злих діл.

Родичі через злії поступи дїтній впадуть у торбу-ту і також приходити муть до мого складу, щоби на-

пити ся трунку, а котріб хотіли тверезо жити, тих ти намовляй, щоби приходили до мене. Я до них як брат заговорю, прихильно заманю солодкими словами, вдам перед ними, що приятель я їх, і так загорнимо цілий загаль людства. Мій нашіток не тільки що забере від них гроші, поле і весь їх заробіток, а спине також все те, що прямує до всякої доброї мети—до просвітнього розвою. Всякні моральні розвій се колода перед деморалізацією, але в сеї спосіб він буде приєпаній в них. Про школу їм буде байдуже; она в них буде першим і найбільшим ворогом в їх очах. Церкви їм тоді не буде треба, скажуть, що без неї буде їм добре; попи її видумали — так скажуть — бо звідси пливе струєю дійсна правда, а проти всякої правди они виступати муть. Читальні або інші добрі заведеня їм і на думці не будуть. Їхні діти рости муть без науки, а про домашне вихованє они і понятя не матимуть, бо родичам буде байдуже щоб діти мали домашню науку, они будуть перекидати ся в хаті без встиду гідкими словами в присутности дїтній, котрі се безусловно переїмуть. Весіля, хрестини, празники чи інші сходини, всегда будуть відбувати ся із нашітками. Я певний того, що навіть родичі малим дітям при грудях давати муть пити. А если би якась одиниця не хотіла пити, жилаб тверезо і навчала добре своїх дїтній і як що ти не зможеш наклонити її на нашу сторону, то намовляй тих людей що шють, щоби ті їх підмовляли. Не поминай причинити ся намовою

навіть і вчених людей, щоби й они пили. Судовим і всяким иньшим ученим най запахне також чарка, бо нисні кляси людей на них позирати муть і брати приклад із них, тож коло них на мою думку працой. Отже коли більшість людей пити ме, то я збогачусь їхними мастками, а ти ділами як: они чинити муть бо знаєш, що по тверезому тільки гріха не вчинять, що по п'яному і хоть що хочеш кажи, то дорога до твого царства мусить бути веинана гріхами а п'янсьтво як сам знаєш кінчить ся убійством, рабівництвом, злодійством, шахрайством і прелюбодійством. Звичайно на тім кінчить ся, що приводить до гріха, а гріх се твої овочі без котрих ти не маєш найменьшого права до людей. Тож працоймо спільно, а користь буде тобі і мені.

Очікую нетерпеливо на відповідь в справі помо-чи взглядом лапаня людей в наші сіти.

Остаюсь з поважанем

Властитель складу нанитків.

В І Д П О В І Д Ь .

„Доброзичливий приятелю і дораднице мій зглядом обставин скріпити мое некольне царство і наповнити пропашть огненну людськими душами!

В імя нашого начальства, що до єдности і єдиної праці, щоб загорнути нам весь людський рід,

дозволю собі сказати отсим кілька слів в відносинах до твої пропозиції і моїх поглядів в справі загорнення людей в наші сіти.

З щирого серця і радної душі годжу ся на твої погляди і пропозицію в сій справі, позаяк чимало вже глядав за людиною котраби була склонної вдачі такої саме як ти, щоби так хитро вмів придумати способи зглядом ланання людства — і не міг знайти. Виравді твоїй трунок причина всего злочину і упадку моралів і духового життя. Я, і сам гонив ся думками як голоден лев з розявленою пащею за здобичею, і не міг нич придумати щоб було згубою для людей, і всі мої заходи не принесли великого уєніха по собі.

В справі злочинства я вислав демона — найхитрійшого чортягу, одного найлучшого із нашого табору, щоби підмовляв людей до мордерств і правда, з'умів немало преобріти сим чинном людських душ, але однако не годен був зінсувати весь загаль. Рівночасно вислав демона в справі позбутти людей від чести а завести рознуєту і ненавієть, та щоби він змів з лиця землі людську мораль в загальі. Сей таксамеж зробив богато беззаконя між людьми. Підмовив він молодців, що звели з дороги чесних, неввинних дівчат і знівечили їх, але не всіх. І хоть они були без чести, всеж таки не погубили з гріхом душевним а то через ласку Христа, мого найбільшого ворога, задля причини що були тверезими і що каялись, стали ся ревними послідователями Його царства. На се я не звертав найменьшої ваги, що люди не всі

попали в гріх, а все таки вислав демона щоб підмовляв людей до задрости земних скарбів, а навіть сам він в золоті їм появляв ся, тож і се не принесло численних успіхів. Правда, люди зринавиділи одні других задля мастків, бо всякий хотів мати більше ніж другий. Господь за се, що они зненавиділи одні других, післав на них кару. Взятась між людьми зараза, вибухла війна, до того ще й голод настунив. Люди сего страшилсь і почали о поміч вдаватсь до Бога а не до роскопії. Погинуло немало на війні але не всі они впали в огнений ад, а тільки ті, що не хотіли каяти ся, отже небо так богато зискало як пекло, а може і більше.

Через наслідок моїх невдач здобути собі більше царство як Бог, серце моє почало охолодати, бо бачу в сему можливість упадку мого царства в загалі. Сей неповід вдачі не на мою руку, лежить власне в постуні книжки (євангелія). Ся книжка таки очевидячки рве із моїх рук множество людських душ. Коби мені яким чином мож її дістати в руки, так бих її зробив аминь в тім моменті, та не мож дістати ніяким способом, бо в ній містить ся множество певичерганих Божих правд до котрих чортязі ані руш дістати ся, — там щось надсвiate над цілий світ містить ся в ній.

Однак я духом не впадаю. Пробував нераз бачно приложити своїх ріжних заходів до праці, щоби загорнути під себе все людство, то і тепер із тобою пічну спілку з охотою. І правду кажу, що коли твій

ва до него, їм обриднє всяка сьвятість та мораль. Тоді ми тішити ся будемо оба; ти тим, що загорнеш від них весь їх заробіток, а я тим, що їх діло буде вдоволяти мое бажанє, за котрим гонюсь цілі віки.

Кінчу лист з надією, що наша спілка буде безко-
нечна і зробить найбільший поступ злих діл на все-
му крузі землі.

Підписують ся твої друг

Л ю ц и п и р
і весь некольний табор.

До чого досело Гриця пянсьтво.

Вже не можна краще жити
Як горілку, пиво пити;
Чим Гриць більше попивав,
Більше мудрости сягав.
Як підтрубив собі добре
То тверезі так не годні,
Ні сьпівати, ні гуляти,
Ні мудрого так сказати.
Голос в него як віз репить,
А чуприна як дріт стремить,
Наче-б вітер роздув гирю,
Не становить ся ні хвилі.
А гуляє не аби як,
Ноги ходять ні сьак, ні так.

Або як тоді що скаже,
Навіть багато не важе.

Засе любить Гриця Сура,
Бо в него добра натура
Бо коли він гроші має
Зараз за горілку дає.
Гриць у корчму як встуває
Жиди честь йому віддають.
Пейсатенькній грубній Мойше
Кричить: „Кіксти, Суре, ідуть гости!“
Рухля каправа вже знає,
Зайде у шинок її питає:
„Що хотіли пане газдо,
Пива, горілки чи ще що?
Ми на перед отсе знали,
Всіх напйтків пристарали;
Я вам наллю повну квартиру
Бо чую що вам і варто;
Люди у нас говорили,
Всі, як оден, вас хвалили.
Старого війта хтять скидати
А вам палицю віддати.
І наш кагал не від того
Потвердив, ви варта с'ю.
— Ох, коби так мої діти
Могли чесно з людьми жити!“

Гриць почув речі жидівки,
Купив багато горілки.

Скликав людей котрих він знав
І в сей спосіб війтом зістав.
Наш Гриць тепер вже війтує,
Що ночі в корчмі ночує;
Ранком домів він вертає
Жінку і дітей розганяє.
Так нив він не одну, — добу
Пронив поле і худобу,
Люди з війтівства нагнали,
Жиди за довг хату взяли.
Тепер нема за що шити,
Хліба ні за що купити.

* * *

Серед дороги стоїть Гриць і говорить сам до себе:

— Що я наробив, що пронив маєток?
Навіть по п'яному свою жінку вбив;
Двоє дітей люди взяли, троє з голоду померли,
А одно я задушив!
Не знав газдувати як ще мав маєток
А тепер на старість лиха доля жде.
Не маю притулку, ані в що одітись
Усякий п'янюгу від хати жене.
Проклята мати що мене вродила,
Чому не навчила як на світі жити,
Чому не сказала яка доля буде
єсли не з'умію з майном ся числити.
Хиба сей світ батько, судьба моя ненька
Де я тепер дінусь в світі, сирота?
Цькують собаками, в хату не пускають,

Що їв, де спав, про се ніхто не пита!
Таки й не питають бо гонять від хати,
Усі п'яниогою так мене зовуть;
А Жиди що взяли спадщину і хату
Коли до них приїду, з хати на двір бють.
Пропала надія, вже на все пропала,
Бо ніхто помочи мені не дає;
Ходжу сиротою по під чужі плоти,
Хатів би загинуть — Бог смерть не дає.
А може прибуде смерть коли до мене
Она тільки душу грішную возьме,
А тіло розгнись, або з'їдять птахи,
З людьми ніхто мене і не погребє.
Всякому обрид я за неправе діло,
За те що сам не знав як ся шанувать;
Пропив де що було, Жидам дав, пів дармо,
Тепер на розпущі приїде ся вмерать....
Вітер дув сердито, вогкий та холодний,
Висохлим в діброві листом шелестів
А он, під окопом, Гриць бідний зложив ся,
Приходять до його а він вже зомлів....

Розлука з чаркою.

Чарко! ми розлучаємо ся. Ми, котрі жили довгий час разом і були нерозлучні товариші. Ти знаєш, я тебе любив, чарко, я любив тебе більше як своєю

жену і дітні своїх, я любив тебе від все у моім життю. Я любив тебе так, як отець любить свою первородну дитину; як мати любить свою дитину у себе на руках. Моя любов була до тебе, чарко, більша як до чого иньшого, більша як доброго пастиря до свого стада; я любив тебе більше як пильний ученик любить свою книжку, ось так я тебе любив, чарко! Моя любов була до тебе більша як артист мав до свого образу. Я любив тебе більше всіх окремі сміли, більше як своє життя. Ти сама знаєш що я любив тебе дуже. Щоби покінчити тебе мене не перемогли правди моєх пристраств, які мого бітва, не благани моєї жмені, не сльози моєх і ринних дітні, не ті звернуди мене від тебе; ти знаєш що я тебе любив! Я думав що і ти мене так любиш, як я тебе, чарко. О, чарко! ти любиш мене, але не так як я тебе. Ти любиш мене, се правда, але так як кіт любить мишку, як сокіл любить слабу птичку, як вогні любить ягнятко і як дівка любить дів'яку дитину, так і ти мене любиш! О, чарко, ти обіцяла мені щоробила: а ділаєш мені невинному сорість, висушилаєш мою кров; обіцялаєш мені багатство а оддалаєш мене в брудні і по дерті діхи, пустилаєш мене обвертати у світ на сміх добрим людям; ти обіцяла мені радість, але зробилаєш мене немучивим, як по вогні, як маленька дитина по ролчак. Через тебе мені плакати ціле моє життя; ти ватрвала мене вивне дома тоді, коли треба мені було бути з ними і бодрим, коли треба було робити для себе і для всіх; ти відводила мене від сну тоді, коли треба було мені іти

енати. О, чарко, чарко, що ти зробила зі мною? Я
потратив через тебе все: стратив честь перед людьми,
ми, стратив масток! Верни мені мій веселий дім;
верни мені моїх, через тебе опущених любих дітей;
верни мені пенцєную, з розбитим серцем, мою лю-
бу невинну жінку. Верни мені старого, сивого і не-
редчасно умершого вітця, котрому ти була через
мене причиною смерти, котрого я через тебе погріб.
Верни мені і матір мою, бо через осолоду мою до
тебе, она завчасу померла. Верни мені мою успішну
і блажену працю, котра робила нашу родину щас-
ливою. Ти її забрала, ти мене жебраком у світ пу-
стила. Я сотворив через тебе великий гріх перед Бо-
гом. Верни мені надію на страчену через тебе вітчя-
ну небесну, від котрої я відступив. Возьми мою ли-
цу і поранену голову, возьми від мене первову і
прагноцу горячу жажду, котра як демон мучить
житє мое. Возьми від мене ту неспокоїну совість, від-
міни страшний її погляд для мене про вічний суд.
О, чарко, чи ти можеш відмінити справедливий при-
суд Всепогучого і скрізь присутного Бога, котрий
сказав: „Ніякий пиянця не ввійде до царства не-
бесного“? Чи можеш вибавити мене від страшної
кари Божої? Ні, чарко, ні! Ти не в силі зробити се.
Ти лиш до гріха приводиш а не до праведности. Гет
від мене приятелько пекла! Гет від мене сьвящен-
нику беззаконія і Луциширю! Твое місце приналеж-
ности в пеклі, котре приготоване дияволу і ангелам
єго. Колись я тебе любив, але тепер ненавижу тебе.
Ти лиходійниця, ти ширителька зла, ти убійниця

світа, ти нещастє людшї, через тебе криминали наповненї людьми, через тебе тихо люди терплять; через тебе лихо коїть ся на свїті. Тепер ти для мене противна, як для дїявола чесний, богобоязнений чоловік; але люблю моего Господи Бога, котрий вибавив мене з твоїх ворожих сіток, бо сїть твоя се сїть дївольська. Прощай, чарко, тепер я свободний від тебе, бо вже з тобою розлучив ся на віки віков!

ПОГЛЯД ПРАВИТЕЛЬСТВА НА АЛКОГОЛІЗМ ТА ЯК НАМ ЙОГО УНИКАТИ.

Пинючи або оповїдаючи се або те, про горївку та про крїнкї нашіткї взагалї, доходимо до того переконаня, що більше лиха коїть ся між людьми через нашіткї нїж через що иньше. Бїйки на зодинах стають ся за помочю горїлки; утрата маєтку і здоровля, в сьому також її причина, як також веде до крадіжки, до прелюбодїїства і всякі иньші причини бувають з пиянєства. Продаж голосів при виборах та підтримуванє всякої драни у політиці, в сьому горїлка замащує очі перед свїтлом. Отже кудиб ми не оглянулись, находимо те, що горїлка є жерело всего зла, она убиток чести, моралїв і всего розвитку всюди. Поглядаючи на се наші люди, і прислухуючи ся начеркам против пиянєства, стали на дорозі непорозумїня. Они кажуть: тут учать проти пиянєства, ганблять і карають за него, а там знова по-

звільняють ставити горальні і пивоварні і дозволяють відкривати корчми і шинки кождому, хто лиш корчму або шинк удержати може, і то як по містах, місточках так і по селах.

Се правда. Але треба завважити що ми люди — ми парід; між нами треба порядку, а щоби його підтримати треба не мало гроши і сі гроші потягають із народа. За мало тих гроши що парід платить податки від землі, тому правительство пустило в рух горальні і пивоварні щоби з сего зискати мільони і з тебе брати і сестро хіснувати в який би се спосіб не було. Нам не треба говорити так як мого не раз кажуть: — Коли с панити то пити їх, та що без них ми обійти ся не можемо, бо с люди що не шють крінних панитків і їм живеть ся з певністю лініше як тим що шють. Хто так швидко тиряс свою працю як не той, що шиячить? Хто тратить честь? Хто кадру платить за шиячество як не той, що не? Хто спидить в занерті більшістю від тих, що алькоголю вживають? Кого жаңдарма та поліції полничкують як не шияць? В кого діти так не гарно виховані як не в тих, що шють? На кого чесні люди пальцями показують як не на шияць? Алькоголізм се марнота людськости, се причина зла, се жерело лиха! Приміром, як би правительство зисело алькоголізм, спм зробило би людій тверезими, уменьшило би сумні наслідки що чинять ся через шиятику. Але оно се не зробить, бо парід рветь ся до алькоголізму більше ніж до свого власного добробиту і се дуже на руки зискати велпчезні доходи.

Алкоголізм се для тебе, брате і сестро, сїть. Се твій убійник!

Щоби увійти сего страшного ворога, не треба питати чому правительство не знесе продажь алькоголю. Колиб ся вертвля люднї, що піддасть ся алькоголізмови так збогата преобрїтала яким чином майна як тратить, то яка користь булаб правительству? Хиба не така сама як із тих що тевер з тебе зникають, і чи не все се одно правительству? Правительство тільки розходить ся о те: щоб дохід мати, але чи се мають шенної вертви люди обдирати висну та платити акенз правительству за алькоголі, чи висна шенну, і чи Русини заїмуть ся прошнаціями, чи Німці або Поляки, — що правительству до сего? Правительству тільки доходу треба!

Питанє, щоби усунути алькоголі, сягає дуже далеко і трудне до розвязки. Хиба линасть ся до понятя зглядом алькоголів се, що ними ширше умні люди збогачують ся а менше умні ви дють за алькоголі свою кривавицю та ще терпять в додаток нечесть в очах умного сьвіта. Правду кажучи, як поглядають на наших братів тут в Америці Англіїці або шьніні цивілізовані народи, що вмють числїти ся зі всячиною в порівнаню до наших братів робітників-нуждарів, що не вмють оглядати ся, як кажуть, на задні колеса, а тратять свій заробіток і також людське званє своєї дорогої народности.

Ми не хочемо переступати далеко, що до вчинків нашого народа яке зирчиняє алькоголь, а завважувем: чи мало ґрунтів в старім краю опинилось в руках

арендарів через пиятику а навіть вигнало їх сюди на чужину. Сльози з очей котять ся з жалю, поглядаючи на наш дорогий нарід та його сучасне житє і поступок лихих дїй зглядом пиятики і хоче ся сказати, що власне через пиятику наш нарід славянський — нарід славний — вже втратив се чесне імя от тут в Америці і на жаль як завтра побачим своїх братів з простертими руками за милостиною на кождім розі, у кождім місті Америки. Ся воля серед котрої они гуляють не думаючи замолоду, принесє їм певно жебрачу торбу! Не мене се необачних молодиків так як не мене нікого смерть!

Богато люднїй кажуть, що они не вживають кріпких напїтків понад силу і не тратять богато своєї праці. Однак ми всеюда подибуєм, що хто не, того бодай раз в житю алькоголь поборить, приведе до втрати його праці і до нечести, що противить ся людському званю, в очах обачних люднїй сьвіта.

Нарешті скажемо, що народ зовсім обіпшов би ся без алькоголів навіть тоді, колиби алькоголі не приводили люднїй до діянь сумних наслідків, а то бачимо, що люди котрі пють, мають великі втрати через пиятику, а проте не кладуть найменьшої ваги на свою втрату. І не знати як семулиху занобігчи і чи брати ся з тиха чи грізно до усуненя сего зла; та якою наукою виступати проти сего?

На нашу думку лишас ся одна рада: закладати товариства тверезости і в сей спосіб гуртувати люднїй. Коли будуть они при таких товарншеских схо-

динах черпати науку і пізнавати свої блудш, перестануть ходити в корчми та шинки по своїй волі і ухиллять ся від шиятки. З засади не треба пити кріпких напитків, а найдівніше щоби в журбі посічали одні других і розговою вивали турботні думки людини журливої.

Такі товариства тверезости як також читальні і шпильні тверезі сходини, повинні закладати ся всюди. Они обходять ся з малими вкладками а користь від їх не аби яка. В нас на жаль — хотівши порівнати такі сходини з другими народами — с дуже мало; надія на Бога і працю одиниць, що трудять ся по часті в народі на його користь, з часом побільшить ся і ціль для народного добра буде бодай по часті осягнена. Тільки сміло берім ся за діло на користь своему народу і чим хто може принести користь, най приносить!

Невчений лікар.

В часі якої будь суперечки, жінка називала свого мужа лікарем, хоть він не мав навіть найменшого понятя о ліченю хороб. Про се знали сусіди. Та стало ся, щоб в царя сего краю одиначка донька вдавилась кісткою з риби і найвченіший знатоки лікарі не могли помочи сій нещасній дівчині. Цар, бажаючи уратувати своє улюблене дитє, розголосив по краю що всякий хто має яку таку практику лікарську, явив ся до його донечки, а хто не зхоче прийти, то-

го силою приставити. Сей чоловіка, що його жінка прозивала лікарем, під сей час лихо обходив ся з сусїдами і они обявили властям, що він є лікар. Він не хотїв явити ся добровільно до хорої дївчини бо знав, що він не лікар, а що зовуть його лікарем, се тільки через жену. Власти таки силою взяли його до хорої дївчини. Тут треба було показати бодай що то, що зміє, бо інакше карати муть. Він приказав людям що були коло хорої, вийти з кімнати і приступивши до дївчини почав її ескотати. За той час нїм його балаганя до неї дїйшло, уцїлило часу не мало, отже гїєтка вишовзла на верх. Сей случай приїє не мало радости царському двору, а лікаря признано найліпшим знатоком лікарським в краю.

Лікар був з него тепер лікар. На всю губу лікар. Про його рознесла ся слава по всему краю. Говорили що нема по него лікаря. А він тільки лиш вди- хав тяжко як коло него панство аснєтувало бо знав, що нічогоїєсьню не знає зглядом лічення. Цар раду- вав ся ним і мав повну надїю що він не мало людїи приведе до здоровля в його краю. Тепер взяли його до больниці (шпиталю) до хорих і мав він тут заня- ти ся ліченням. Він не знав що йому робити, лічити не знає, а втічи не було як. Парентї придумав от що: Приказав щоби не входив ніхто з лікарів враз з ним в больницю але віншов сам. Він сказав до хо- рих, що для них лишаєть ся тільки оден лік щоб спалити одного з найслабїших живцем, а поїє з ті- ла давати иньшим пити три рази в день з водою і се усуне всяку недугу, а коли се не поможе треба на-

лити й інших! Тенер почав питати хорих одного по другім, хто з них слабший, щоб свалити — слабого не було. Так він переішов всі відділи більничого двору з сим питанням і не знайшов нікого в тяжкій недугі. Хорих більше половина такі собі щинні щинні домів, а решта виявили, що по двох — трох днях онується більницю, відуть домів бо чують, що з його приходом їм стає легше. Від і щинні лікарі як побачили кільки він за оден день вилічив людей, сказав: „Се справді лікар!“

Покинули убійство.

Було се на острові фінляндського заліву. Кілька десятих літ тому назад, в Росії жив великий розбійник. Він убивав людей ціле своє життя. Він не був учений а вrote знав кромі російського язика мову фінську. Він не голів бороду а коли ішов на свою здобич одівав ся в рясу священничу, брав в руки валізу з книжками, хоть читати не знав, і так ішов. Він удавав священника в часі збродярств і через се ніхто не міг вислішити його ремесла. Раз йому захотілось відвідати фінляндський край. Перевозили його через залів два брата Фінлянди, що жили на однім з сих островів. (На сему заліві є много островів порозки дані так, що від одного до другого треба їхати пів дня — день або й більше; на них живють люди займаючись головно риболовством). Відіхавши

кусок дороги від берега, керманичі почали радитись втопити пасажира, бо думали, що в него у валізі гроші або інші дорогоцінності. Він почув сю балачку, котра очевидно мала закінчитись його життям, вдарив на него жак і він зараз почав каяти ся за свої злі вчинки, бо трафив на таких людей як він сам. Сі також були убійники. Щоби увійти смерті, він отворив валізу і передоїмав книжки з неї на поміст, то знов укладав до валізи, показуючи в сеї спосіб, що в него нема ніч їм придатного як се они думали. Керманичі побачили книжки і сказали: „Се священник, не кидаймо його у воду а возьмім домів та най він нашії мамі проповідус слово Боже“.

На другій день лише зазоріло, господня оділась в рочисто, припрятала бурдеї, побудила снів і ожидали проповідника. Она не чула проповіди звши 50 літ а сини також давненько не чули проповідника.

Провідник зробив велике вражінє на слухачів. Він хотїї до сих пор не бояв ся Бога, а тепер почув в собі якусь невпеказну силу Божу, що склонїла його і сдухаючих до великої боязни. Він добре бачив що сї поновили на многих убійство, так як і він.

Розбишак, як вже видно з його життя, проповідник коли не чув а заняв ся такою проповідію яку чув у своїм серцю і душі. Він вносив очи до неба вдихав сердечно і говорив те, що чув на своїї совісти. Провідь ся спонукала убійників покаяти ся і покинути грішне діло яке чинили до тепер. Они коли-

пили острів та заняли ся чесною працею де піде.
І розбіннак покааяв ся, більше не вбивав. Жив чесно.

Повісили безвинно.

Було се під осінь, підчас сіяня озимини. Властитель сіл — Бог знає як там його звали — їздив з фірманом по полю оглядати свою рілю чи готава під засів. Він побачив у віддаленю чоловіка з сивою на плечах, що розбрискував зерно по своїй рілі. Він доходив з сивою до дороги. Кидав хвильку раз пораз зерном, потім положив сіву на рілю, застановлює ся на якийсь час і знов кидає і знов перестас. Пан се запримітив. А приїхавши до рільника блеще поспитав, чому він не сіє як звичайно але перестас? Пан думав що рільник слабкий або ледящий до роботи. „Се зерно котре я мав би викидати в хвилі коли не кидаю, не принесе мені найменшої користи — сказав рільник — бо сю частицю мають птахи поклевати, мшци поїсти, на землю виспнати, а так як мене бачите що роблю, кождісецьке зерно принесе користь звичайну“. Пан здивував ся почувши се і спитав знову: — Хиба ти знаєш коли помреш? — Так відповів рільник: „Я помру на саме Різдво“. — А коли я? — поспитав пан. „Пан помруть на Великден“. — А коли мій фірман? „Фірмана Зеленої Неділі повісять за крадіж“ — відповів рільник. Пан записав його імя і поїхав дальше.

Надійшли Різдвяні свята. Пан сказав фірманови запрячи коні до залубень і поїхати до села де жив рільник, довідати ся чи він справді помер чи жис. Приїхали біля його воріт аж тут в него бинкет, шось, їдять та музика приграс йому; зовсім неподібно на смерть.

З вітеля був гарний кусок дороги до села навських дібр так, що коні таки добре протронались прибігши сюди, і они заїхали в гостиницю переночити на хвильку та перекинути голод. В гостиницю вбіг якийсь чоловік, кажучи, що сей хлоп задля котрого пан приїхав, помер. Бинкет він справив власне на то, щоби при своїх товаришах умерти. Пан, щоби перекопати ся, вмисно пішов до помершого і побачив на власні очи на катюфельці труна.

Зближав ся Великдень. Пан ні про що инше не думав тільки про смерть. Він тремас у себе лікаря думаючи, що за його помочю заощадить здоровле і смерть переїде. Ось вже і Великдень, пан здоров. Дворяне понесли в церков наску святиги, — пан не хоріс. Мабуть збрехав хлоп про мою смерть — думав собі пан — я здоров, від мене смерть далеко. Уже і наски пренесли домів, приладжено на стіл, — пан здоров. Сіли їсти. Пан іно вкусив свяченого, але не проликнув, він вдавив ся. Ного поховано а фірман розчитав ся з служби і пішов домів.

Фірман жалував дуже. Помер рільник що предсказав собі і панови смерть — помер і пан, але їхня смерть була чесна, звіщо мене вішатимуть? Ч-ж не провинив ся до сих пор ні в чому; я ні даль так

обходити ся буду, щоб не було на мене ціяких причин — думав фірман — і жив чесно

Насіли Зелені Свята. Фірман без вици. Збрехав рільник про мою смерть — думав фірман — я не винен ні в чому, за щок мене вінатимуть? Але се правда що рільник про свою і панову смерть знав добре. Я піду побачити те жито що він сіяв, оно має бути гарне. Пішов.

Жито на сій ниві вже оддалік відріжало ся від других озимин. Гарне аж очі бере до себе. Велике, густе і колосисте. Рівне як попкицями втяв. Велике в стебло і густе. Приішов аж на ниву. Він лобував ся ним. І, щоб приглянути ся колосям, зробив крок оден і другий з дороги в панню, лавав стебла рукою, то знов чернав. Нарав кількох люднй дугульк з панні і званаи фірмана. — „Еге! то се ти паннчу викрав скорбною з грінми з панної церкви, сховав у жито а тепер приішов щоб забрати з вісеіля і втічи дальше?!“ Званаи певниого фірмана, увязнали і повісли номмо того, що він не викрав гроші але хто шийні.

Мудрий вїйт.

Було се колись, оден пан позичив у другого пана гроші. Условє було таке: Довжицк мав принести гроші внастятелю в рівний рік, а колиб передержав речинсець, має врізати фунт тіла у довжицка. Проценти внастятель не хотїв, тільки в точнім речинцо звороту грошнй.

Зблизився рівний рік, довжик несе властительно гроші. Ному треба було перевезти ся через ріку, а тепер як на що ломався лід на ріці і не мож було ніяк перепровадити ся на другий бік. Другий день ріка вчистилась і довжик приніс гроші властительно але він їх не хотів приймати, бо речинець протмицув і він забажав вирізати фунт тіла так як се стояло в договорі. Довжик не пристав на се. Властитель за-скаржив його до суду, домагаючи ся вирізати фунт тіла. Пани сї були багаті, они мали за що правувати ся і коли суд признавав одному вину сеї не преставав, коли другому, той не преставав.

Справа тягла ся довгий час, з одного суду до другого. Нарешті дійшла она до найвишого суду і тут уже конечно треба було положити якнісь кінець. Судія сказав, що коли они не поладнали справу до сих пор то і він розеліжувати не буде а передає на приватний суд і як сеї рїшить, так має бути.

Сидів там в заперті дванаїцятилітний хлопець за те, що повісив другого хлопця. Було се так: Він має худобу з иньшими хлопцями, звичайно, як се буває, по селах, і они вибрали з поміж себе вігта та радних і коли хто з дїтий не хотів вігтові корити ся, завертати худобу чи що иньше, вігт скликав радних і судили непослушного хлопця після вини. Таким чном засуджено повішати одного хлопця, але се ішло в жарті. Они привели його до верби, пригнули крак та зачепили шнур на шию. В часї коли они бавили ся, худоба пішла в ниви і робила своє. Польовий не знаючи що за іграшку дїтвоу веде, крикнув

на них щоб дати позір на худобу, они перелякані пустили крак і побігли за худобою, а крак підіє ся в гору з хлонцем і він задушив ся.

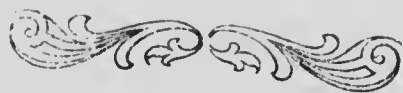
Сеї вїт — як його судїя звав — мав судити справу. Його введено з казні де судїв, у судову галю і розказано справу. Він подумав хвильку, потім звертаючи ся в сторону де судїв довжник сказав: „Вас наноньку передано менї щоби розсудити, тож вы мусите дати фунт тіла врізати бо так стоїть у договорі; а ви пане — сказав до властителя грошній — ріжте тільки фунт, не більше, бо иначе я вам різати му кілька менї внодобасесь“. Згода? Пан знав що годї врізати тільки фунт, полагодив ся з своїм довжником.

Хлонця за се що гарно розсудив справу, пущено домів. Він знова вигонив худобу на пасовиско. Його вже кликали хлонці „вїттом“.

Невдовзі потім як пущено його домів, до суду насїв другий процес. А те такїй: Один подорожній заїшов до гостиниці перекусити децо. Се було у п'ятницю і жидівка приправила печену рибу на сабан. Риба дуже пахла. Подорожній сказав до Жида: „Се що я нюхав сю рибу, значить так само як би і наїв ся“. Жид: Ну, ну! Ти виюхав що найлучше, за се менї треба дати десять грошній — сказав Жид. Хлон не хотїт дати. Жид взяв з него сірак. Хлон заскаржив Жида до суду. Жид знав ся з судовими людьми і они присудили щоби хлон заплатив Жидови те що він б'єжав.

Жид сївши на візок що тягнула одна коняка,

помчав домів, а хлоп також пішов кудя Бог прова-
див. Іде Жид якраз по при дїтвору де находив ся
віїт, що доперя в аренту випущено його. Гов! Гов!
закричали хлопці коли Жид їх проминав. Коняка
стала. Жид прав патиком бідного коня щоб їхати
дальше, та прозивав хлопців Бог зяс як. Але се не
помогло, бо хлопці звинали коня за узди і стримали.
Віїт приступив до Жидя питання де був та кудя
їде. Жид не хотів і чути сего а ще тірше прозивав
хлопців і бив коня та сїнав за узди, щоб втїти від
хлопців. Віїт побачив що Жид не хоче відповісти
на питання, приказав щоб хлопці помо втїли Жидя
бетогани. Жид уарів на се не жар, розмовів відтови
все як треба. Тоді віїт приказав Жидові вїзти з
воза, забравши від него не лише ті дехять грошїи
що хлоп випустив за замах рїби але і всі які вихо-
дились у кишенї, в сїдав їх у торбїну, зазвав їн-
дови очі, двохнї грїшнї бруком Жиде і шїтав шї-
чує як грїшї дзвонять. Жид вїли вїв що чує. Віїт
сказав: Так тобі нема ниц з сїх грїшнїи що звонять
у мойн торбїнї, як хлопови що пахав рїбїт а не їв.
Грошїи вїде мої, а ти мене скарїс до суду. Жид вер-
нув тїли зарїз до суду і розмовів свою пригоду, але
судїи вїшовїв що віїт добре розсудив бо так і нале-
жалось.

ФОРЕЛЬ: Гигієна нервового і духового життя	1-20
„ Про вільно одь	15 ц.
СТОРОЖЕНКО: Історія літератури, в гарн. опр.	2 00
„ Марко проклятий	65 ц.
ГРІНЧЕНКО: Без хліба	5 ц.
„ Українська Декламатор	1-40
ДРЕЦЕР: Історія боротби віри з наукою	50 ц.
КОС: Про полові справи, виш. з обр. арт.	25 ц.
КАВЦКІ: Народність і її початки	50 ц.
КОНОЩЕНКО: Український співзваник, 100 піс. з нот.	25 ц.
„ Укр. Весіле, 277 пісень з нот. і обр.	25 ц.
КОТКО: Самоучек для науки співу, з нот	46 ц.
С. РУДАНСЬКИЙ: Сьпівомовки	30 ц.
Пр.-ф. Др. ТОМА АХЕЛІС: Начерк соціології	45 ц.
ЛЕВИЦЬКИЙ: Запоріжжі, казка	15 ц.
Яку свѣті жити? або правила доброго виховання	75 ц.
М. ЯЦКІВ: Чорні крила	60 ц.
ГАВИНЬЧУК: Розкази про Москалів і Гозмова Поляка з Руєнном	15 ц.
ВОЖИК: Оборона Віри	25 ц.
„ Шлетаві Хр. Віри	25 ц.
ТВОРИ Т. Шевченка в 2 томах, в опр.	1 20
ТВОРИ Григорія Квітки-Основяничка, т. I, в опр.	50 ц.
„ т. II, в опр.	50 ц.
ТВОРИ Шашкевича, Головацького, Устияновича і Могильницького, в опр.	60 ц.
ТВОРИ Меглинського і Костомарова	50 ц.
„ П. Куліша	60 ц.
„ в гарн. опр. аві по	75 ц.
СВЯТЕ ПИСЬМО нового завіта в укр. і англ. мові, 788 ст., в гарн. опр. тільки	85 ц.

Маємо багато гарних книжок. Цінники висилаємо даром.

Наша адреса:

Ruska Knyharnya,

435 Selkirk ave.,

Winnipeg, Man., Can.

Козіо! Важне для всіх!

Ми завжди хотіли добре, як потрібно і на-
значе англійської мови. В нашій книгарні
можна дістати **УЧЕБНИК АНГЛІЙСЬКОЇ
МОВИ ДЛЯ РУСЬКОГО НАРОДА** з грамати-
кою та русько-англійським і англійсько-ру-
ським словарем, великий формат, ліпн за
\$1.50 дол.

ТОВАРИШ, новий тлумач зі словарем за
60 центів.

ТОМ ІШНИЙ ПИСАР або книга писаня
листв, як також звори руських і англій-
ських листів у всяких случаях жита, як:
листя в поліцію, ушімненем, подякою, пров-
дою, листи купецькі, желаня, прошеян, і
інші звори добували до газет і в д. Ця кни-
жка повинна находити ся у кожного Русина
і дома і вна тись листів всяких листів та
інших нево ніхто во скіння ся.

Ціна цієї книжки тепер **35 центів**.

І ще більше книжки історичні, наукові,
казки всі наші народні, всі удра-

